

הלכות עירובין שמד-ששה תשנג

מ וכל דיני מבוי עקום הם כמבוי שבתים והצירות פתוחים לתוכו כראוי אבל מבואות שלנו שאין בתם והצרות פתוחים לתוכו כראוי ודינם כחצר אינם צריכים שום תיקון בעקמומיתם כמו שא"צ בחצר עקומה^{טו}.

ואף שלענף פילוש לרשות הרבים או לכרמלית אנו מחמירים בהם כמו במבוי גמור^{טז} והו לפי שהם קרובים שם לרשות הרבים או לכרמלית מה שאין כן עקמומיתם שאינו קרוב לרשות הרבים אין מחמירים בו יותר מבחצר^{טז}.

ששה דין מבוי שנפרץ וכו' א' סעיפים:

א מבוי שנפרץ אחד מצדדיו^א לרשות הרבים או לכרמלית^ב אע"פ שלא נפרץ במילואו וגם אין בפרצה יותר מעשר אם היא כפחות מד' טפחים לראשו המתוקן בלחי או קורה דהיינו שלא נשאר עומד ד' טפחים בכותל המבוי שבסיום הפרצה והיא יתירה מג' טפחים שאינה כלבוד אסור שמה וינחו בני המבוי פתח המבוי המתוקן בלחי וקורה וילכו להם דרך פרצה זו לרשות הרבים או לכרמלית שהמבוי נפרץ להן כדי לקצר דרכם^ג ויתבטל ממנו שם פתח מבוי כיון שאין בני המבוי הולכים שם ויתבטלו ג"כ הלחי והקורה שבו^ד לפי שהם צריכים להיות כפתח המבוי והוא אין שם פתח מבוי עליו.

אבל כשנשארו פס ד' טפחים עומד מהכותל לא נתבטל שם פתח מבוי ממנו לפי שהוא עדיין פתוח לד' טפחים הללו שיש שם מבוי עליהם שלא אמרו^ה שיעור מבוי ד' אמות אלא הבא לעשות הכשר מבוי בתחלה אבל מבוי שהיה כשר מתחלתו אינו נפסל ומתבטל מתורת מבוי עד שלא נשתייר בו ד' טפחים^ו.

לפיכך אם לא נשתייר עומד ד' טפחים ורוצה להעמיד שם פס ד' טפחים אינו מועיל כלום עד שיהא בפס ד' אמות כיון שכבר נפסל המבוי וכו' להכשירו^ז.

וכיון שיש שם מבוי על ד' טפחים שנשתיירו או על ד' אמות שהעמיד הרי הלחי או הקורה מתוקנים לפתח מבוי כראוי והפרצה אינה אוסרת כלל אם אינה יתירה מעשר אמות^ח שהיא כפתח ג"כ ואין המבוי נפסל בפתחים הרב^ט.

והוא שאין רבים בוקעים בפרצה זו^י כגון שפרוצה למקום ממונה או מקולקל במיט ואין דרך רבים לעבור באותה פרצה^{יא} וכל שכן אם נשתיירו גידודים^{יב} מהכותל שנפרץ שהם מעכבים ההולך^{יג} אבל אם רבים בוקעים שם אפילו אין שם בפרצה אלא ד' טפחים צריך

טד וראה שולחן צ"צ סי' מא סוף אות ה' בכבואות שלנו שכתב חצי יש בית אחד שבו כמה חדרים, שיש לוטר שיש להם דין מבוי וצריכים תיקון בעקמומיתם.
טה כהלעיל סי' ס.
טו מ"א סי' שסג ס"ק כו.

סימן ששה

א ד' אמה ר"ל אפי' עירובין נהו, א. מור ושול"ע סי' א.
ב עני' ט"ז סי' שסד ס"ק ב. לעיל שם סי' ה. ובגמרא שם ודו"ק. ראה מ"מ וצוננים ד"ה לר"ה או לכרמלית שהמבוי.
ג גמרא שם י, ב.

ד רש"י שם ה, א ד"ה מתיר. וברף י, ב ד"ה מאי שנא. מ"א ס"ק ב.
ה לעיל סי' שסג ס"ק.
ו גמרא שם. מ"א ס"ק א.
ז תוס' שם ד"ה סוף מבוי. מ"א ס"ק א.
ח דב חזן בר רבא שם ג, א. מור ושול"ע סי' א וס"ב.
ט רש"י שם ה, א ד"ה מתיר בפרוצה.
י נחמד שם ג, א. מור ושול"ע סי' ב.
יא רש"י שם ד"ה מכלל. הנהו אשירי פ"א מ"א ס"ק ד.
יב גמרא שם. מ"א ס"ק ד.
יג רש"י שם ד"ה תתם.

הלכות עירובין שסה

תשנר

לחקקה יד (בצורת פתח פ"ו כדן מכויו מפולש שהרי מכויו זה מפולש הוא מפתח זה לפתח הגדול שבו הלחי או הקורה¹⁰):

ב ומבואות שלנו אע"פ שדינים כחצר שאינה ניתרת בלחי וקורה ובהצר אין פרצה אוסרת¹¹ אע"פ שרבים בוקעים בה אלא אם כן יתירה מעשר אע"פ יש להחמיר בזה במבואות שלנו שיש בהם פרצה ד' מפחים ורבים בוקעים בה לעשות שם תיקון¹².

וכן עיר המוקפת חומה שנפרצה פרצה ד' מפחים בחומתה ורבים בוקעים שם יש להחמיר לעשות שם תיקון¹³ (אע"פ שאין בעיר מכויו שבתים והצרות פתוחים לתוכו כראוי אבל אם יש בעיר מכויו שבתים והצרות פתוחים לתוכו כראוי מן הדין צריך לעשות תיקון לפרצת חומתה או למכויו ההוא¹⁴):

ג מכויו שנפרץ במילואו לחצר ונפרצה החצר מצד השני לרשות הרבים¹⁵ ולא עירבו בני החצר עם המכויו¹⁶ חצר מותרת אפילו פרצה של רשות הרבים היא כנגד הפרצה של מכויו והרבים נכנסין בו ויוצאין בו אין בקיעת הרבים אוסרת בחצר רק שלא יהיו הפרצות יתירות מעשר¹⁷.

ומפני שלא עירבה עם המכויו אינה נאסרת שאין המכויו אוסר על הצרות הפתוחות לו אלא החצרות הן שאוסרים עליו כשהגילות בו שדריסת רגליהן עליו¹⁸.

והמכויו אסור שהחצר אוסרת עליו כיון שלא עירבה עמו ואע"פ שאינה רגילה בו שהרי עכשיו הוא שנפרץ לה¹⁹ מכל מקום כיון שנפרץ במילואו²⁰ למקום האסור לו בלי עירוב נאסר כולו מה שאין כן החצר אינה פרוצה לו במילואה אלא נשארו בו גיפופין מכאן ומכאן עורפים על המכויו שהיא רחבה ממנו²¹.

וכגון שכתלי אורך המכויו נכנסין בתוך החצר²² ומיפליגין שם מכתלי אורך החצר ג' מפחים²³ שאם לא כן הרי גיפופי החצר מועילים גם למכויו משום נראה מבחוץ ושוה מבפנים²⁴ כמו שנתבאר בס"י ש"ס²⁵ ואינו קרוי פרוץ במילואו ואין החצר אוסרת עליו אף אם היא רגילה בו ואף שכל חצר הרגילה במכויו אוסרת עליו כשלא עירבה עמו אע"פ שלא נפרץ לה המכויו כלל אלא היא פתוחה לו בפתח גמור מכל מקום חצר זו כיון שיש לה דרך אחרת לילך בה לרשות הרבים שלא דרך המכויו דהיינו דרך פרצתה

כא רב עירובין ז, ב. מור וש"ע ס"ג.
כב רב ששת שם. מור וש"ע שם.
כג רש"י שם ד"ה כאן שענינו. מור וש"ע שם. ס"א ס"ק ג.
כד רש"י שם ד"ה חצר מותרת.
כה רש"י שם ה, א ד"ה בנראה מבתוך. תוס' שם ג, ב סוף ד"ה דא.
כו רש"י שם ג, ב ד"ה כאן שעירובי. תוס' שם.
כז רש"י שם. מ"א ס"ק ה.
כח רא"ש שם פ"א ס"ה. מור וש"ע שם.
כט ב"ח ד"ה ומ"ש וכגון שנכנסו. תוספת שבת ס"ק יא.
ל נגרא שם ה, א (למאי רספיק ארעתין מעיקרא, לדיעת רב). וראה לעיל ס"י שם ס"א שמכיו הנפרץ לחצר שאינה מעורבת בני בלחי.
לא מעיקף ז.

יד מור ורמ"א ס"ב.
טו כן חשמונע (בב"ח) [בגמרא] דדחי למכויו עקום. ועיי' ב"י ס"י שם סוף ד"ה מכויו המפולש בשם תשובת הר"ן ס"י עב.
טז משא"כ כשפתח הגדול נתקן בצורת הפתח. ראה שו"ת צ"ע האריך ס"י מא ס"ט. משנה ברורה באור הלכה ד"ה צריך לתקנו. וראה לקמן ס"ב ש"כ"ה אפילו בעיר הגדוקפת חומה.
יז ברעליל ס"י שם ס"ב.
יח ת"א ס"ק ה. וברעליל ס"י שם ס"ג.
יט מ"א שם.
כ כן חשמונע בתשובת הר"ב ס"י תה ור"ן ס"י עב שכתב שם. וכן הוכיח בית מאיר ס"א טריטמ"א שם ג, ב ד"ה ופרישין. וראה ממשותב בענין ס"י יא (א), ברכת אברהם ח"ב א"ח ס"י שם. וראה לעיל בגמור שבמס' ס"א שהוא משמע מכויו המפולש שפתח הגדול הותר בלחי או קורה.

הלכות עירובין ששה

תשנה

שנפרצה לרשות הרבים כופין אותה על מדת סדום שלא תעבור בשבת דרך המבוי ותאסר עליו⁷⁷:

ך ואם ערכו בני החצר עם בני המבוי⁷⁸ ופרצת החצר שלרשות הרבים או לכרמלית אינה מכוונת כנגד פרצת המבוי לחצר⁷⁹ גם המבוי מותר.

אבל אם הפרצות הם מכוונות זו כנגד זו הרי זה נראה כאלו המבוי הוא מפולש לרשות הרבים או לכרמלית שכנגדו וצריך לתקנו שם בצורת פתח אצל פרצתו⁸⁰.

ואפילו כשאין הפרצות מכוונות אינו מותר אלא כשפרצתו לחצר היא כאמצע רוחב החצר ולא מצד הרחבה⁸¹ סמוך לכותל ארכה שכוין שרחבה של חצר עורף על המבוי מכל צד נראה שהמבוי לחצר הוא כלה ואינו מושך עד רשות הרבים⁸² או כרמלית שכנגדו ואינו כמפולש אבל אם פרצתו לחצר היא מצד החצר שכותל אורך המבוי שזה לאחד מכותלי אורך החצר הרי זה נראה כמבוי אורך⁸³ עד כותל שכנגדו ומשך שם בעקמומית עד רשות הרבים או כרמלית והרי הוא נראה כמבוי מפולש בעקמומית⁸⁴.

ואפילו אם פרצתו לאמצע החצר אינו מותר אלא כשהחצר היא של רבים אבל בחצר של יחיד חוששין שמא ימלך ויבנה בתים⁸⁵ בחצרו ברוחב העורף על המבוי⁸⁶ ותהא פרצת המבוי מצד החצר⁸⁷ ויטלטלו בו בכתלה⁸⁸:

ך, ואם נפרץ לרחבה שאחורי הבתים שאינה יתירה מכית סאתים או יתירה מכית סאתים והוקפה לדירה דינו כאילו נפרץ לחצר⁸⁹ אבל אם יתירה על בית סאתים ולא הוקפה לדירה דינו כנפרץ לכרמלית⁹⁰ וצריך שם תיקון⁹¹ בכל ענין⁹².

ואם צד השני של הרחבה פתוח לשביל שיש לו מחיצה מבאן ומכאן ועולה עד שפת הנזר ודרך הרחבה והשביל מולכין בני המבוי את ברמתם לנזר להשקותם יעשו לחי בראש זה של המבוי⁹³ שנפתח לרחבה וצורת פתח בראש השני הפתוח לרשות הרבים⁹⁴ או לכרמלית⁹⁵ וע"י לחי זה נעשית הרחבה מוקפת לדירה⁹⁶ שהלחי נידון משום מחיצה⁹⁷ וכאלו עשה מחיצה להרחבה להקיפה לדירה דהיינו להשתמש בה המבוי דרך פתח זה שנפתח לה המבוי שפתח נחשב כדירה כמו שנתבאר בס"ח⁹⁸.

נעבור, ור"י תוס' שם ג, ב ד"ה בעיבור, דהיינו אף לענין עירוב כשש לה דירוי, משא"כ כשאין לה דירוי, וכולקמן בסמך.

מה גמרא כדן, ב, רש"י שם ד"ה היכי. מור ושילע שם.

מז מור ושילע שם.

מו היינו אפילו אין צד הב' של הרחבה פתוח. ואם הוא פתוח בצד הב' יבאר לקמן בסמך, שרינו כמבוי מפולש שצריך צורת הפתח מוכאן ולחי מכאן, וראה לעיל ס"ח שמה קונטרס אחרון ס"ח ב, קרוב למנו.

מח רבא שם. רמב"ם הל' שבת פמ"ו ה"א. הגהות אשרי שם פ"ב ס"ה. מ"א ס"ק טו.

מט רש"י שם ד"ה רמזו רמתיא למתא. וברקעיל ס"ח שם ס"א.

נ כרמלית שם.

נא רש"י שם ד"ה מהני נמי. מ"א שם.

נב כרמלית ס"ח שם ס"א.

נג סעף ו.

לב תוס' שם. מ"א ס"ק ג, וכולקמן ס"ח שם ס"ט. ס"ח שצב ס"ו.

לג רב ששח שם. מור ושילע ס"ג.

לד רבה שם ח, א ור"ב. מור ושילע שם.

לה כיון מבוי המפולש ליה"ר או לכרמלית, רלעיל ס"ח שם ס"א, דאינו נותר בלחי כו' רק בצורת הפתח.

לו רב יוסף שם. מור ושילע שם.

לז רש"י שם ד"ה ובשנינו (לשמאל, למאן הסליק ארעתיך מעיקרא). תוס' שם ז, א ס"ד"ה אב.

לח רש"י שם ח, א ד"ה אבל כלה. מ"ו ס"ק ד.

לט רש"י שם ד"ה אבל זה כנגד זה. מ"א ס"ק ח.

מ רב ומושריא שם. מור ושילע שם.

מא רש"י שם ד"ה וכו' לה.

מב וגמרא שם. מ"ו ס"ק ה. מ"א ס"ק טו.

מג רש"י שם ד"ה אגרי שבא. וברקעיל ס"ח שם ס"ה.

באשפה של יחיד.

מד מור ושילע ס"ח. וכתבואר ברש"י שם כר, ב ד"ה היכי

הלכות עירובין שסה

תשנו

ואע"פ שלחי אינו מועיל להקפך לדירה¹¹ ואמילו צורת פתח ואמילו מחיצה גמורה אינו מועילין ואינן יהודים מעשר כמו שנתבאר שם מכל מקום כאן מתוך שהלחי הזה מועיל להמבוי להכשירו מועיל ג"כ להרחבה להקיפה לדירה ולהתיר למלטל בה¹².

ומותר למלטל ג"כ מתוכה למבוי וממבוי לתוכה שאין הרחבה אוסרת על המבוי בלי עירוב לפי שאין בה דיווקן¹³.

אבל בשביל אסור למלטל בו אלא בד' אמות אם אין בשפת הנדר גובה ה' טפחים שהיא נחשבת מחיצה לו וכן עומק הנדר שלצד השביל אינו מתלקט עשרה מתוך ד' אמות אפילו אם בין מעבר הנדר יש שם גידודים גבוהים עשרה ואין עשר אמות ברוחב הנדר המפסיק בין השביל להגידודים אעפ"כ אין עולין לו למחיצה גורה שמה יבאו להתיר שביל אחר שאין שם גידודים כלל מפני שלא יעלה על העתם כלל ששביל זה נותר בגידודים שמעבר הנדר¹⁴.

אבל נהר המהלך סמוך למבוי ואין בשפתו גובה ה' טפחים וגם עמקו שלצד המבוי אינו מתלקט עשרה מתוך ד' אמות אלא שמעבר הנדר יש שם גידודים גבוהים ה' או שעומק הנדר עצמו שבצד השני מתלקט עשרה מתוך ד' אמות יש להסתפק אם עולים למבוי למחיצה רביעית כי שמה לא נזרו גורה זו אלא בשביל שאין בני אדם מצויים בו כל כך¹⁵.

כמה דברים אמורים כשאין יותר מעשר אמות רוחב משפת המבוי עד מקום המתלקט או עד הגידודים אבל אם יש שם יותר מעשר אמות אין להסתפק כלל שאינם מועילים כלום למבוי¹⁶ כמו שנתבאר בס' שם"ג¹⁷.

ז' מותר להשתמש בפתח המבוי כנגד הלחי¹⁸ לפי שאף שחודו הפנימי הוא שטוחם כמחיצה¹⁹ מכל מקום כיון שאין ברוחב מקום זה ד' טפחים מקום פטור הוא²⁰.

וכן מותר להשתמש תחת הקורה²¹ לפי שאף שהקורה היא משום היכר²² לבני המבוי ובהודו הפנימי הוא שיש להם היכר²³ מכל מקום כיון שאין ברוחב מקום זה שתחתיה ד' טפחים מקום פטור הוא²⁴.

כמה דברים אמורים במבוי הפתוח לרשות הרבים אבל בפתוח לכרמלית אסור להשתמש בין כנגד הלחי²⁵ בין תחת הקורה²⁶ לפי שמוקם זה שאין בו ד' מצטרף הוא להכרמלית ונעשה כמות שמצא מין את מינו וניעור²⁷ כמו שנתבאר בסיומן שמה"ע²⁸ ואף החולקים שם מודים כאן הואיל ואין בגובה מקום ג' טפחים²⁹.

סג רש"י שם ד"ה מקום. תוס' שם ד"ה ורמא. רשב"א שם ד"ה ולענין הלכה ברעת רבותינו הצרפתים.
סד גמרא שם. מור וש"ע שם.
סה בלענין פי' שמה"א.
סו אחר מדאוקמתות בגמרא שם ה, ב.
סז עיי' רא"ש שם פ"א ס"י. ב"י ד"ה וכתב הרב המגיד, ברעת הסמ"ק וסמ"ק. לבוש ס"ד. וראה פתחא זוטא סוף ס"ק ג.
סח גמרא שם לרמא. מור וש"ע שם.
סט רמב"ם הל' שבת פ"ז ה"א. עבודת הקדש שער א ס"א. מור וש"ע שם.
ע גמרא שם. מור וש"ע שם. מ"ז ס"ק ג.
עא סוף ס"ק.
עב עיי' בגמרא שם (ברעת אביי). רש"י שם ד"ה בבבא שלשה. לעיל פי' שמה קונטרס אחרון ס"ק ג.

נד ראה לקמן ס' תא ס"ב.
נה רש"י שם פ"א שם.
נו פלוגתא דרב אחא ורבנא שם. והלכתא לקולא. רש"י שם ג, א ד"ה אין צריך כלום. רמב"ם שם. הגהות אשרי ומ"א שם.
נז רבא שם. לפירוש התוס' שם ד"ה לעבר ופירוש ה' שבתוס' שם ד"ה ואמר. מ"א שם.
נח ת"א שם.
נט מ"א שם.
ס סוף ס"ק.
סא רבא עירובין ט, א. מור וש"ע ס"ד.
סב רשב"א שם ד"ה אמר רב הסורא וד"ה ולענין הלכה (באופן אב"י). ראה גם לעיל ס' שנה סב"א. אבל ראה לעיל ס' שנה ספ"ו.

הלכות עירובין שסה

תשנו

ואם הקורה רחבה ר' מפחים¹⁰ ובריאה לקבל מעויבה¹¹ הרי שם תקרה עליה ואומרים פי תקרה החיצון יורד וסותם [ומותר] להשתמש תחתיה אף על פי שפתוח המבוי לברמלית¹²:

ז אף על פי שמותר להשתמש כנגד הלחי או תחת הקורה¹³ לא ישב אדם בפתח המבוי והפיץ בידו שמא יתגלגל החפץ לרשות הרבים וישכח ויביאנו¹⁴ כיון שאין היכר¹⁵ בינו לרשות הרבים.

אבל בפתח החצר בין שפתוח לרשות הרבים בין שפתוח לברמלית מותר לפי שיש היכר¹⁶ והוא הדין בפתח מבוי המתוקן בצורת פתח ומכל מקום בצורת פתח שלנו שהוא גבוה מאד יש להחמיר אפילו בפתוח לברמלית¹⁷:

ח נשים הויסבות על פתח המבוי וכדיהן בידן אין ממחין בידן לפי שבודאי לא ישמעו לנו ומוטב שיהיו שונגות ואל יהיו מזידות¹⁸:

ט מבוי שנפל לחזו או קורתו בשבת אף על פי שהותר כבר למקצת שבת אסור משם ואילך¹⁹ ואין אומרים בו שבת כיון שהותרה הותרה כיון שהוא פתוח²⁰ לרשות הרבים או לברמלית²¹ כמו שנתבאר בס' ש"ב²².

אבל עיר המוקפת הומה ונפל התיוקן שבמבוי בשבת הותר לכל שבת זו²³ שהרי החומה מפסקת בינו לרשות הרבים או ברמלית שחוץ לעיר וכל העיר היא רשות היחיד גמורה מן התורה אלא שחסרה עירוב שדירת הנכרים מבטלת עירוב הישראלים כשנפל תיוקן המפסיק ביניהם ובוה אומרים שבת כיון שהותרה הותרה²⁴ כמו שנתבאר שם.

ואם ספק אימתי נפל אם בשבת אם מבעוד יום הולכים להקל שספק דברי סופרים הוא²⁵. וכל זה כשהיה התיוקן ראוי לעמוד כל השבת אבל אם מערב שבת היה עומד ליסתר בשבת²⁶ כגון במקומות שמצויים נכרים שמקלקלים אותם כליל שבת²⁷ וקרוב לרדאי הוא שיקלקלוהו²⁸ אסור לאחר שנסתר:

י מבוי שעירבו בו כל הצרותיו עירוב אחד ביחד והוא הנקרא שיתופי מבואות ונשברה הקורה ונאסר המבוי כמלמול מתוכו לחצרות ומחצרות לתוכו הרי אותו החצר שהשיתוף מונח בה וכן חצרות הפתוחים לה מותרות כמלמול מתוכן ומזו לזו²⁹ אע"פ שיש דירון הרבה בכל אחת מהן ולא עירבו ביניהן עירוב אחר מלבד השיתוף הרי סומכין על השיתוף במקום עירוב³⁰ כמו שיתבאר בס' שפ"ז.

10 מ"ז ס"ק ז.
11 כרב שם צ"ח, א. תוס' ר"ה ושמואל. ש"ע שם.
12 מע"ק ז.
13 חרומת הדשן סי' ע"ג. ש"ע שם.
**14 תרומת הדשן שם. מ"א ס"ק יג.
15 תרומת הדשן שם. רמ"א ס"ז.
16 תרומת הדשן שם.
17 צ תרומת הדשן שם. מ"ז ס"ק ב.
18 צ"ח ס"ק יד.
19 ש"ע מנה"מ טו' שנתבאר (פראג סי' תכב). מרדכי עירובין רמז תקרה. הגהות מייחוסיות הל' עירובין פ"ג אות ג. ש"ע ס"ח.
20 שם. מ"ז ס"ק י.**

עג כרע"ל סי' שסא ס"ז.
עד ראה לעיל שם שלא הצי"כ. וראה תוספת שבת ס"ק כ. פרי מגדים א"א ס"ק י.
עה דבני"א מבטלת הקרש שם. ד"ח שם. מ"א ס"ק י.
עו מור וש"ע ס"ח.
עז רבא שבת קמ"א, א. מור וש"ע שם.
עח רש"י שם ר"ה אפומא.
עט רא"ש שם פ"ב ס"ז. ש"ע שם.
פ ד"א ס"ק יא.
פא אביי שם קמ"ז, ב. ש"ע ס"ז. וראה גם לעיל סי' קנן ס"ז וש"ל.
פב תשנה עירובין צ"ח, א כ"ר יומי שבא לאסור (שם צ"ח). מור וש"ע ס"ז.

תשנה

הלכות עירובין ששה־שמו

אבל הצרות שאינן פתוחות לחצר שהשיתוף מונח בה¹³ אפילו הן עומדות בצדה רק שאין לה מהן פתח או חלון שהוא בתוך ה' מנחים אסורות שהרי אין השיתוף אצלן ואינן יכולות להביא אותו אצלן דרך המכוי כיון שנשברה הקורה¹⁴.

והוא שנשברה מבעוד יום אבל אם נשברה בשבת אומרים שבת כיון שהותרה הותרה¹⁵. וכשהוא בענין שהן אסורות אסור לטלטל בהן אפילו בבית אחד מהדר להדר¹⁶ אם בכל חדר רר אדם אחד בפני עצמו כמו שיתבאר בס' ש"ע¹⁷ וצריך להזהיר על זה במקומות שאין להם לחי או קורה¹⁸.

(וגם צריך להזהיר שלא יעשו עירובי הצרות¹⁹ בפסח²⁰ בבית הכנסת²¹ אלא אם כן יש ב' בתים בחצר בית הכנסת או בחצר הסמוכה לבית הכנסת בענין שיוכלו להביא העירוב אצלם דרך פתח או חלון בשבת²²).

וגם במקומות שיש שם לחי או קורה או צורת פתח ונשבר התיקון באותו מכוי של בית הכנסת אם נשבר בחול כל המבואות אסורים אפילו יש להם תיקון בפני עצמו אלא אם כן הוא בענין שיכולין להביא אצלם העירוב מבית הכנסת²³:

שמו דין עירוב לחצר שהרבה בני אדם דרים בתוכו ובו י"ח סעיפים:

א חצר שהרבה בתים פתוחים לתוכה²⁴ מן התורה מותרים לטלטל בכל החצר ומבתיהם לחצר שהרי רשות היחיד נגמרה היא²⁵ אבל חכמים אסרו לטלטל מבתיהם לחצר עד שיערבו²⁶ מפני שהבתים הם רשויות מיוחדות לכל אחד שלו והחצר היא רשות משותפת לכלם ודומה קצת לרשות הרבים ואם היו מוציאים מהבתים לחצר יאמרו שמותר להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים אבל התירו ע"י עירוב²⁷ שנוכח פת מכל בית ובית ונתנום אותם כאחד מבתי החצר שעתה אנו רואים כאילו כולם דרים באותו בית²⁸ לפי שדעתו של אדם ודירתו במקום מוזנתי היא²⁹ וכאילו כל החצר מיוחדת לאותו בית³⁰ ואינה רומה לרשות הרבים³¹.

ואפילו מבית לבית שלא בדרך החצר אסור לטלטל בלי עירוב³² שעשו סייג לתורה להרהיק

קד מ"א שם. או שבת הכנסת אינו בכפיו הנמוקין בלחי או קורה. מ"ו ס' שמו מ"ק ג. לקמן שם מ"ו.

סימן שסו

א ברייתא (סו) שבת ו, א ופרש"י שם ר"ה לא עירבו.
ב רמב"ם הל' עירובין פ"א ה"א. טור ולבוש מ"א.
ג רמב"ם שם ה"ב. מור וש"ע מ"א.
ד רש"י ומו"ר ולבוש שם.
ה רש"י עירובין כג, ב ר"ה חין גון המים. שם כג, א ר"ה משום דריה. מור וש"ע שם. וראה לקמן מ' שפ"א מ"א.
ו רש"י שם שם.
ז רש"י כג, א שם. מור וש"ע שם.
ח מור.

ט בה"ל הל' עירובין פרק דרו. סמ"ג עשין רבנן א קרוב לתחלתו. עבדת הקדוש שער ג ס"ב (הבתים וכו'). רבינו ירוחם תניב יב ריש חמ"ג. תוספות יו"ט עירובין פ"ו מ"א. וד"א מ"ק. א. שו"ת דבר שמואל מ' קפב. וכ"ה לעיל מ' ששה מ"ו. לקמן מ"ה ומבטל לבית. מ' שע מ"ה.

צד מהר"ם שם. ש"ע שם. וראה גם עירובין פה, ע"ב. ע"י שם בפרש"י ר"ה בחצר שבכפיו. דלא חלוקה ברוה מ' שפ"ו מ"ק ג. ע"י ברוש"י בסוכה ג. ע"ב ר"ה אלא הכי קאמר: באחת התצרות שבכפיו ולאפוקי חצר שבכפיו אחרת. וכן הוכיח בשול"ת חכם צבי מ' קא. וראה גם לקמן מ' שפ"ו מ"ב.
צה מהר"ם שם. מ"א מ"ק מו.
צו מ"א שם. שאו מותר לטלטל בחצרותיהם ודרך גובה הבית. וברלקמן מ' שער מ"א.
צז מ"א שם. וברלקמן מ' שמו מ"א תש"ג.
צח סעיף ה (וכן לטלטל מזה לזה).
צט מ"א שם.

ק שהרי העירוב אינו מגיע לישאר התצרות כדלעיל, ובחצר ביה"ב מותר לטלטל גם בלא העירוב (ברלקמן מ' שפ"ו מ"ו), וז"ל תראה הברכה לנפלה (מ"א שם).
קא היינו בערב פסח, מפני שיתבאר לקמן מ' ששה מ"ד.
קב ברלקמן מ' שמו מ"א. מ' שפ"ו מ"א.
קג מ"ו מ' שפ"ו סוף מ"ק ג. ודלשון ח"א צ"ע (ראה מ"ו וצנינים). וז"ל בסדר (עירובי הצרות).